

Marie Sundbom
marie.sundbom@varmdo.se
08-570 481 98
Enhetschef

Tjänsteskrivelse

Race for the Baltic, Uppdrag till bygg- och miljöavdelningen

Förslag till beslut

Bygg- och miljöavdelningen föreslår bygg-, miljö- och hälsoskydds nämnden besluta att

1. Överlämna ärendet till kommunstyrelsen och hemställa att kommunstyrelsen beslutar om Värmdö kommuns vidare delaktighet i projektet för Race for the Baltic och att medel också tilldelas för projektet 2018.
2. Uppdra till bygg- och miljöavdelningen att tillsammans med samhällsbyggnadsavdelningen arbeta vidare med uppdraget Race for the Baltic under 2017.
3. Uppdra till bygg- och miljöavdelningen att tillsammans med samhällsbyggnadsavdelningen resurssätta arbetet under 2017 inom tilldelad ram.

Ärendet

Beslut har tagits i kommunstyrelsen (2016KS/0160) om att Värmdö Kommun ska medverka i projektet Race for the Baltic och 50 timmar avsattes. De 50 timmarna har förbrukats i uppstartsfasen av projektet. Ska vi satsa vidare måste projektet resurssättas.

Syftet

Race for the Baltic:

- syfte att återställa Östersjön
- målet att öka hållbar tillväxt och på så sätt skapa en attraktiv region för medborgare och näringsliv
- genom att i samverkansform bidra och ta del av andras kunskap och resurser i projekt som räddar Östersjön.

Värdet för Värmdö kommun

Följande vinster kan komma av projektet om vi väljer att satsa, och satsa rätt:

- Kommunen får hjälp i att starta upp en hantering av fosfor som ett avfall/produkt.
- Enskilda fastighetsägare med eget avlopp kan få hjälp att se över gemensamma lösningar och på så sätt skapa projekt som inte kräver myndighetsbevakning i samma utsträckning vid själva anläggandet.
- Enskilda fastighetsägare med eget avlopp kan få ta del av nytänkande kring lösningar för rening av avloppsvatten som kan underlätta tillståndsgivning vid nytt avlopp.
- Projekt som initieras involverar det lokala näringslivet och är en direktinjektion till främst små företag i kommunen.
- Kommunen gör direkta insatser kopplade till Vision 2030.
- En god reklam för Värmdö som är positiv för turismen.
- En god reklam för Värmdö som ska synas i media.

Vad satsar Värmdö kommun?

Vi resurssätter projektet; timmar och kunskap.

Bakgrund

Race for the Baltic (RFTB) är ett internationellt program med syfte att återställa Östersjön. Tanken är att sammanföra kommuner, företag och entreprenörer med förslag på lösningar, finansiella institutioner och forskare som ska bidra med kunskap och gemensamt arbeta med att utveckla exempel på hur vi kan återställa Östersjön. Målet med programmet är att öka hållbara ekonomiska utvecklingsmöjligheter och på så sätt skapa en attraktiv region för medborgare och näringsliv.

Grundaren till RFTB, Niklas Zennström, menar att eftersom Östersjön snart är död på riktigt agerar vi aktivt varje dag genom att vara passiva och inte bry oss. Han har räknat på att det utöver miljövinsten även finns en stor ekonomisk vinst i att rädda Östersjön.

I januari 2016 tecknades en överenskommelse mellan Värmdö kommun och Race for the Baltic. Åtterrapporering skulle ske till kommunstyrelsen.

Vid överenskommelsen åtog sig Värmdö att delta i programmets första fas som innebar att:

- ta fram och vidareutveckla en kommunal vision med åtgärder för Östersjön
- påbörja arbetet med en åtgärdsplan
- dela sina erfarenheter med kommuner och andra aktörer samt bidra till en kommunal färdplan
- att delta i tre workshops, fyra webinarier, expertmöten och månatliga telefonsamtal samt en gemensam film
- att uppmuntra andra kommuner och allmänheten att vidta åtgärder för att förbättra Östersjön genom media och evenemang

Värmdö kommun har i samband med att avtal tecknades angivit följande områden som förslag till arbete inom programmet.

- småskaliga VA-lösningar

- innovativa lösningar för tömning av latrin för fritidsbåtar
- minska spillvatten och ta hand om restavfallet för återanvändning
- miljö- och marin forskning/högskolestudier med internationellt engagemang

En förtroendevald (Ina Ununger) och en tjänsteman (Lars Öberg) utsågs som representant i Race for the Baltic. Förvaltningens arbete inom programmet planerades ske inom ramen för ordinarie verksamhet och den första fasen uppskattades till 50 timmar. Timmarna skulle läggas på förberedelse, deltagande och uppföljning i tre workshops, fyra webinarier, expertmöten och månatliga telefonsamtal.

Niklas Zennström önskar att åtminstone två projekt är pilotsatta innan april 2017. Helst två projekt som går att dela och att skala upp. RFTB kan hjälpa oss fysiskt med exempelvis kontakter, lokaler, arrangemang. De driver inget eget arbete.

Grannkommunen Vaxholm är en av de medverkande kommunerna.

Arbetet hittills

Tjänstemän och politiker har gemensamt med representanter från RFTB deltagit i telefonmöten och möten för att ta fram Värmdö kommuns utmaningar och förslag på åtgärder. Bland annat har Lars Öberg (SOT), Carina Molin (SBA) och Jelinka Hall (BMA) deltagit i webinarier, telefonkonferenser, möten och månatliga telefonsamtal med RFTB för att identifiera problemområden och ta fram förslag på projekt som skulle kunna ingå i programmet.

Vid RFTB's Innovation lab i april och november 2016 deltog ett flertal aktörer från olika länder kring Östersjön (exempelvis inom områdena teknik, finans, myndigheter, kommuner). Alla samlade för att jobba mot samma mål. Värmdö kommun har representerats av Ina Ununger (C) vid båda tillfällena och Marie Sundbom (BMA) vid novemberträffen. En av dagarna i november fokuserades till stor del på de utmaningar som Värmdö kommun har inklusive rundabordsamtal med ett frivilligt engagemang om hur Värmdö kan få hjälp att komma vidare.

Exempel på projekt Värmdö kommun kan få hjälp med:

- **Tömning av fosforfällor.**
Fosfor är det mest avgörande näringsämnet vad gäller påverkan på Östersjön. Många av våra små avloppsanläggningar för avloppsvatten är beroende av en fungerande fosforfälla för att inte släppa ut fosfor. Misstanke finns att fosforfällorna inte fungerar p.g.a. att de bl.a. inte töms i tillräcklig utsträckning. Avfallet är ett hushållsavfall och det ska omhändertas av kommunen. Möjligheten till detta finns inte i Värmdö än. Med i projektet finns företag som kan bistå med kunskap kring tömning av fosforfällor samt eventuellt pilotprojekt om hur vi kan utvinna fosfor ur materialet som töms ur fosforfällorna och som sedan går att sälja som en produkt.
- **Bistå med hjälp att hitta gemensamma lösningar i områden dit kommunen inte kommer med kommunalt VA.**
Gemensamma lösningar för att hantera rening av avloppsvatten har visat

sig mest kostnadseffektivt och mest miljömässigt motiverat. I de områden där kommunen inte planerar för kommunala VA-ledningar finns det ändå ett önskemål om att Värmdö kommun kan bistå med hjälp i att ändå lyckas lösa avloppet gemensamt. I projektet finns ett flertal aktörer som kan tänka sig jobba med projekt i Värmdö för att underlätta gemensamma lösningar. Blir lösningarna tillräckligt stora kan det finnas möjlighet till finansieringslösningar i programmet.

Bygg- och miljöavdelningens bedömning

Ovanstående är två exempel på projekt som kan ingå i arbetet under RFTB-programmet. Utöver det finns möjligheter att koppla på projekt genom att ansöka om t.ex. LOVA- stöd för sådant som kommer som följd av det som initierats, ett exempel skulle kunna vara: hur fungerar våra tillståndsgivna anläggningar, finns det enklare lösningar för fastigheter med enklare standard eller finns det fler testmiljöer att erbjuda?

Utdrag ur Vision Värmdö 2030

"Här möter vi framtiden genom att ligga i framkant för den nödvändiga omställningen till långsiktig hållbarhet.

Vi engagerar oss i Östersjöfrågorna – vattenkvaliteten är en gemensam resurs för alla länder runt Östersjön, liksom havsmiljön allmänt.

Kretsloppsanpassade gemensamma och enskilda anläggningar för vatten och avlopp finns. Moderna miljösmapta lösningar och ett personligt ansvar förbättrar kvaliteten i Östersjön och Mälaren."

Utdrag ur Värmdö kommuns näringslivspolicy

"Värmdös nuvarande och framtida näringsidkare är viktiga för kommunen. Det lokala näringslivet skapar arbetstillfällena i kommunen, vilket bidrar till att fler invånare ges möjlighet att arbeta här. Fler som arbetar på hemmaplan leder bland annat till ett ökat utbud av lokal handel. Kommunens attraktivitet ökar med ett blomstrande näringsliv vilket lockar både nya invånare och företag att flytta till Värmdö."

Vill vi jobba med Vision 2030 och Näringslivspolicyn är Race for the Baltic en utmärkt möjlighet att visa på det. Allt arbete som satsas i programmet resulterar i miljövinster, arbetstillfällena och bra reklam för Värmdö kommun. För att kunna satsa för att vinna krävs det att det tillsätts resurser för projektet.

BYGG- OCH MILJÖAVDELNINGEN

Marie Sundbom
Enhetschef

Jelinka Hall
Avdelningschef

Bilagor:

Kommunstyrelsens beslut 2016-04-13